

Pædagogisk læreplan for Dragør Menighedsbørnehave

Forord:

Der er sagt og skrevet meget om pædagogiske læreplaner – hvad er det? hvorfor skal man lave dem? - hvordan? Vi ser det som endnu en mulighed for, at sætte fokus på børns udvikling og reflektere over egen praksis.

I den enkelte pædagogiske læreplan skal man beskrive mål og metoder for følgende 6 temaer:

- sprog - krop og bevægelse - natur og naturfænomener - kulturelle udtryksformer og værdier - sociale kompetencer - barnets alsidige personlige udvikling

...men skal man gøre det, for alle de tusinder af små læreprocesser der er hver dag, vil den pædagogiske læreplan blive større end H. C. Andersens samlede værker.

Vælger man derimod, at lave en over ordnet beskrivelse, kan man komme i den situation, at ens pædagogiske læreplan kan passe ind i næsten alle børnehaver, fx tror vi, at ord som "nærværende voksne" vil optræde i næsten alle pædagogiske læreplaner – og for dem der ikke har det med, betyder det ikke, at de vægter "fraværende voksne", nej de har bare "glemt" at medtage ordet.

Alle 6 temaer i den pædagogiske læreplan er, som vi ser det, flettet ind i hinanden i det daglige pædagogiske arbejde og i bund og grund den overordnede plan, som vi har arbejdet efter i mindst 100 år.

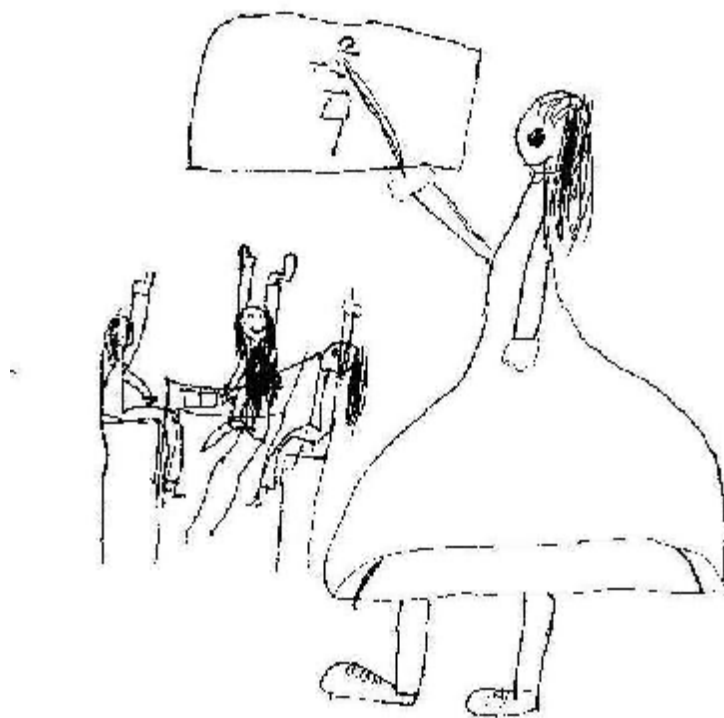
Vi har valgt, at beskrive hvad vi vægter under hvert enkelt tema - at opstille 2 mål og metoder for hvert tema - at give et arbejdseksempel for hvert tema.

Dette har vi valgt, at lade blive stående i vores pædagogiske læreplan, da det giver gode eksempler på vores måde, at arbejde på.

Indholdsfortegnelse:

Side 3	læringsforståelse
Side 5	børn med særlige behov
Side 8	natur og naturfænomener
Side 11	kulturelle udtryksformer og værdier
Side 14	sprog
Side 18	krop og bevægelse
Side 21	sociale kompetencer og barnets alsidige personlige udvikling
Side 24	dokumentation og evalueringstanker
Side 25	dokumentation og evaluering af 2008
Side 27	mål for 2009

Læringsforståelse:

I den vi går i gang med temaerne, vil vi gerne definere vores forståelse af begrebet "læring".

Helt overordnet og kort fortalt, er leg = læring, når man taler om førskolebarnet.

Hjerneforskere har fundet ud af, at halvdelen af alt det vi lærer gennem livet, lærer vi i de første seks år. Derfor mener vi, det er vigtigt at give børn mange forskellige oplevelser/indput fra den vifte af muligheder, som livet byder på.

I det følgende vil vi skitsere nogle (ikke prioriterede) pinde, som vi mener, er vigtige aspekter i gode "læringsprocesser".

Det er vigtigt:

- at børn er aktive deltagende og får "hænderne ned i bolledejen"
- at give tid og rum til leg
- at give børn indput/oplevelser, så de har noget at lege
- at give plads til, at fravige et mål og følge "børnenes spor" og have fokus på spontaniteten
- at tage udgangspunkt i det enkelte barns erfaring, interesser, potentialer og ressourcer
- at gøre børn nysgerrige og give dem kompetencer, de kan bruge videre i livet
- at veksle mellem børne- og voksen interesser og initiativer
- at støtte barnet i både at afprøve nye ting, overskride egne grænser og give plads til gentagende/eksperimenterende aktiviteter
- at understøtte børns fantasi
- at være bevidst om både direkte og indirekte læring

Selvfølgelig kommer vi ikke uden om pædagogerne, de skal:

- være der hvor børnene er og indgå i et aktivt samspil med det enkelte barn og hele børnegruppen
- tale ordentligt – vise respekt over for både børn og voksne
- gribe barnet, der hvor barnet er motiveret
- løfte niveauet
- være engageret (ikke kun på overfladen) – kunne fordybe sig og finde det indre barn
- være kulturbærer
- bruge det de selv har med i rygsækken
- involvere sig i "hele" barnet, så de bliver en integreret del af barnets liv
- og sidst men ikke mindst (nu kommer det) være nærværende

Børn med særlige behov.

"Børn med særlige behov" dækker over mange forskellige forhold. Sagt enkelt er det de børn vi bekymre os for, dem vi ofte nævner over for hinanden – dem vi "ser". Dragør kommune har lavet en fælles beskrivelse af disse børn:

I Dagtilbudslovens tekst om pædagogiske læreplaner at § 8 stk. 4. fremgår det, at den skal beskrive hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

Loven er desværre noget uklar med hensyn til begrebet "udsatte børn", derfor har vi i Dragør Kommune valgt at udarbejde en fælles introduktion til, hvordan vi forstår og arbejder med dagtilbudslovens krav. Introduktionen er både beskrevet i prosa og visualiseret med figurer.

Forvaltningen har lænet sig op ad SFIs forskning på området for at afdække begrebet "socialt udsat". I korte træk viser forskningen at "*social udsathed opstår når risikofaktorer i bestemte kombinationer optræder over længere tid*". Det er således ophobningen, der belaster barnet og gør det socialt udsat. De risikofaktorer og kombinationer, der er tale om, fordrer et tværfagligt samarbejde med familien for at forebygge barnet bliver socialt udsat. Handleplaner for dette beskrives i "Handleguide fra bekymring til handling".

I de pædagogiske læreplaner er det pædagogikken, der er i centrum. Når der sættes mål, dokumenteres og evalueres, er det således pædagogernes indsats, der er vurderet med henblik på at tilpasse og ændre pædagogisk praksis, rummets indretning mm så de udsatte børns læring tilgodeses.

Institutionerne skal med den pædagogiske indsats gøre en forskel for børnene, så de på lang sigt får de samme muligheder for et udviklende og lærende (institutions)liv som alle andre børn. Det vil altid være en konkret vurdering, hvilken pædagogik der er relevant for barnet, for at det kan lære at leve sit liv. Overvejende er det børn, der er udfordret på deres sociale kompetencer eller på færdigheder, som pædagogikken kan gøre en forskel for. Der skal være plads til forskellighed i vores institutioner, her får børnene forskellige tilbud, så de får lige muligheder.

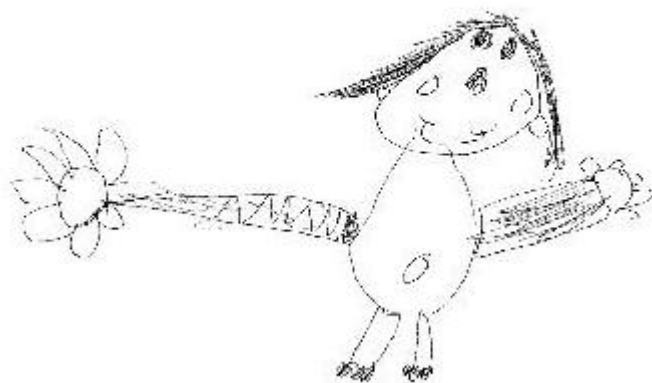
Når børn er sårbare, er det vigtigt både at kigge på belastnings faktorer og beskyttende faktorer. Det er her dokumentationen og evalueringen af den pædagogiske læreplan bl.a. kommer til sin ret. Institutionen har mulighed for at

undersøge om de med den pædagogiske indsats kan reducere belastnings faktorer eller øge beskyttelsesfaktorerne, så sårbarheden reduceres.

Vi (her i børnehaven) har valgt at lave dette afsnit, i stedet for at lave specielle mål og metoder under hvert enkelt tema, for vores pædagogik i forhold til børn med særlige behov er som beskrevet i den "overordnede" pædagogiske læreplan; At vi altid (forsøger at) tage udgangspunkt i det enkelte barn og at rummelighed handler om, at tænke i barnets potentialer/resurser og etablere nogle rammer der passer hertil.

For at sikre, ovennævnte har vi følgende arbejdsmetode:

- at afdække problematikken gennem observationer, der bla. handler om
 - a) hvordan reagerer barnet i forskellige situationer
 - b) i hvilke situationer fungerer barnet godt – og med hvem (børn/voksne)
 - c) hvornår opstår der konflikter (konflikter i bred forstand)
- at lave fortællinger, der både tager udgangspunkt i positive og negative situationer
- at sikre videns deling mellem personalet (fast punkt på personalemøderne)
- at være tydelige, nærværende og anerkendende voksne og evt. udvælge en primær voksen til barnet (en "tovholder")
- at indkøbe specielle effekter (hvis behov)
- tidlig inddragelse af barnets forældre

Herefter afdækkes så de voksnes handlemuligheder, som fx kan være:

- en ekstra hånd – ekstra opmærksomhed - være ved siden af barnet
- øve barnet i at aflæse andres mimik
- gøre det enkelte barn interessant fx gennem "voksen styret" lege, vise de andre børn hvilke ressourcer barnet har (hvad er barnet god til/vi har brug for alle)
- lære barnet, at sætte ord på handlinger, følelser m.v.
- lave aktiviteter som barnet har "styrker" indenfor

- tage udgangspunkt i barnet og dets interesser (møde børnene, der hvor de er)
- have særregler eller privilegier i forhold til behov
- lave grupper med særligt indhold fx sproggrupper
- tilpasse nogle aktiviteter til barnet
- skabe mulighed for gentagelser
- give barnet ansvar/opgaver
- tænke i "et hus", så børnene selv kan vælge voksenrelationer
- i talesætte, at alle har noget de "lige skal lære"

Vores succeskriterier – det vi vil se tegn på, fastlægges nærmere i forbindelse med, at problematikken afdækkes. Overordnet vil vi se en positiv udvikling i forhold til det enkelte barn og dets særlige behov. Det kan være:

- at barnet har lært noget nyt og er bevidst om dette (har tilegnet sig nye kompetencer fx har flyttet sig meget sprogligt)
- at barnet bliver valgt af et/de andre børn fx sidde ved siden af, holde i hånd, kommer med hjem for at lege
- at barnet tør ytre sig til både voksne og børn – vedr. små historier, ønsker og behov
- at barnet kontakter de andre børn på en positiv måde

Naturen og naturfænomener.

Naturen er udgangspunkt for, at forstå mennesker og den verden, vi lever i. Naturoplevelser stimulerer alle sanserne og giver plads til at røre sig, undres, glædes, stille spørgsmål og finde svar.

Vi ønsker at give børnene mulighed for at få mange forskelligartede erfaringer med naturen og naturfænomener...

- og trækker derfor naturen ind til børnene ved fx at snakke om hvor maden kommer fra, snakke om forskellige landes klima, bruge naturmaterialer til kunst, gemme snebolde i fryseren, lade børnene tage ting med hjem fra ferieophold (alt lige fra sand fra Qatar eller Løkken til kogler fra pinjetræerne i Libanon).

- og vi trækker børnene ud i naturen ved fx at fylde legepladsen med "gamle" juletræer, besøge en rigtig svensk skov, hoppe i vandpytter, rode i skovbunden efter svampe og uglegylp, fange krabber og tangål eller købe sild som vi kan rense og ryge. Ja, er der noget mere spændende end at følge vores høne, der ruger ællinger ud?

Vi vægter:

- at tage på skovuger, koloni, dyrehaver og museumsbesøg, zoocity, strandture, bondegårdstur og fisketure i søer og på havnen
- at have dyrehold som spænder fra de små vagtler til den lange kvælerslange
- at have en spændende legeplads med sand og jord, vandland, ildsted og køkkenhave
- at lave natur/fysik eksperimenter fx spireeksperimenter, skeletering, forsøg med magneter og bygning af røgfylde vulkaner
- at have forundringsskabe, stort udvalg af naturbøger, naturmaterialer som fx lupper, fiskenet, terrarier og redskaber til køkkenhaven

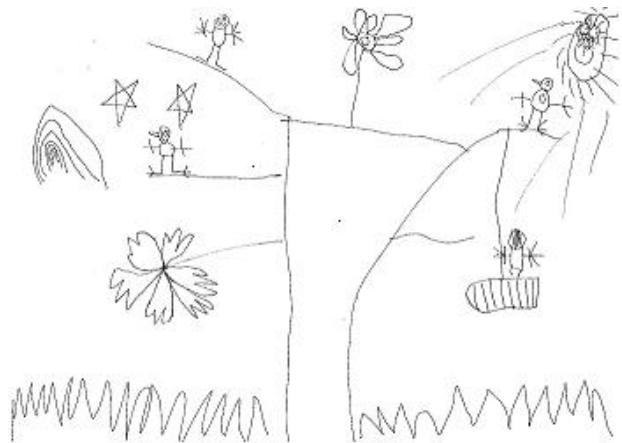
Mål 1 for tidligere år:

- gennem vores skovuger, ønsker vi dels at videregive glæden ved at være i naturen og dels give børnene større naturfærdigheder.

Metode:

Vi tager til Kongelunden en uge hvert forår og efterår. Vi vælger altid det samme sted, da forudsigelighed giver tryghed og hermed overskud til, at udforske flere og større områder og da man gang for gang kan bygge videre på tilbagevendende oplevelser.

Vi præsenterer børnene for mange forskellige oplevelser/udfordringer, som at fiske, finde kryb/kraavl, finde planter/svampe, klatre i træer, lave mad over bål, tage på skattejagt, sætte reb og gynger op i træerne, male børnene som f.eks. tigre og indianere.

Mål 2 for tidligere år :

- at lærer børnene om frøers udviklingen fra æg til padde.

Metode:

Vi finder litteratur om frøer, tager i skoven og fisker æg, tage æggene med hjem og laver akvarium.

Vi snakker om lys, varme, mad (livsbetingelserne) for udviklingen, fisker dafnier til maddingen og holder øje med og snakker om udviklingen af padderne.

Til sidst sætter vi padderne ud i det fri, der hvor vi indsamlede æggene.

-og her et arbejdseksempel:

Hønssekødsuppe.

Ca. 1 gang om året slagter vi nogle af vores høns. Vi fortæller børnene om grunden til slagtingen. De børn, som ikke har lyst til at kigge på, leger andetsteds. Det hele foregår i en rolig atmosfære. Efter brug af øksen, skal fjerene plukkes af og indvoldene tages ud. Vi snakker om, hvad der er inden i en høne, og hvad organerne bruges til. Her ser vi også hele "opbygningen" af et æg. Så skærer vi fødderne af og hænger dem til tørre, de er nemlig sjove at have, som et minde om aktiviteten. Vi vasker hønen og gør den grydeklar. (her sker der et skift til dyrlæge kontrollerede høns).

Næste dag gør børnene grøntsager klar til suppen og de bager brød som tilbehør til suppen.

Vi laver bål, hvor hønsene og grøntsagerne bliver kogt.

Til sidst spiser vi suppen til frokosten udenfor.

Kulturelle udtryksformer og værdier.

Ordet "kultur" dækker over vores opfattelse af verden, såvel det materielle som det "åndelige" der foregår i samfundet og jo flere kulturelle input vi får, jo mere forståelse får vi for os selv og vores omgivelser.

Vi ønsker, at give børnene mulighed for at opleve og bearbejde mange forskellige kulturelle udtryksformer, så de derved får inspiration til selv at lege, omforme, udvikle og eksperimentere med de indtryk de møder.

Der er mange aspekter i kultur:

- Den sociale kultur. Sociale spilleregler, tolerance og forståelse: hvordan er vi over for hinanden. Må man fx sige, at en tegning er grim, hvorfor slår Mads, hvordan var børnene selv da de var "små". Vi hjælper med/lære børnene, at løse konflikter og opfordrer dem til at hjælpe hinanden.

- Den samfundsmæssige kultur. Her vil vi gerne lære børnene den danske kultur og introducere dem for andre måder at leve på/andre lande. Hvorfor bøvser man ved bordet i nogen lande, hvem spiser slanger og biller, er der grønt på Grønland? Vi bruger enten børnenes ferieophold som udgangspunkt, det kan fx være en model af en Coco-loco-taxi fra Cuba, et postkort, hjemmelavet legetøj fra Afrika, eller vi tager udgangspunkt i den viden børnene får fra fjernsynet/TV-avisen.

- Kulturelle udtryksformer. Alt lige fra værkstedsaktiviteter over det at synge og spille, til at ligge på ryggen og studere den Hirschsprungskesamling, for herefter at gå hjem og lave malerier med guld rammer.

Vi vægter:

- at have mange traditioner i børnehaven (samfundskulturelle og egne traditioner)
- at tage på museumsbesøg, biblioteksbesøg, biograf -og teaterture
- at gå til gudstjenester i forbindelse med højtiderne
- at undersøge og tale om andre lande (bruge verdenskort/globus)
- at lave nye og gamle sanglege, børneteater/cirkus
- at lytte til forskellige musikformer fx orgel, afrikanske trommer og svenske folkeviser
- at børnene har adgang til kreative materialer, udklædnings tøj, musikinstrumenter, cd'er, bøger, IT

Mål 1 for tidligere år:

Vi vil give børnene kendskab til dansk bondekultur.

Metode:

- at tage på bondegårdsbesøg
- at tage på ture til markerne for at se og snakke om afgrøder
- at snakke om høst (afgrøder og arbejdsmetoder)
- at male korn, høste hyben, æbler og grønt fra køkkenhaven
- at lave hybenmarmelade, bage brød, koge æblegrød
- at gå i kirke til høstgudstjeneste
- at afholde høstfest, hvor vi danser gamle folkedanse, og klæder os ud som bønder fra gammel tid.

Mål 2 for tidligere år:

Vi vil lærer børnene at gengive de indtryk de får, gennem kreativt arbejde.
En æstetisk læreproces, her fra fisk til ler skulptur.

Metode:

Første etape bliver en tur på havnen, for at købe nogle rødspætter. Herefter hjem i børnehaven og pille, lege, rense og snakke om fisken – Hvorfor sidder øjnene ikke på hver sin side af hovedet?

Anden etape, vi tegner, klipper og hjælper hinanden med at lave vores egen rødspætte.

Tredje etape er den hvor vi skal have fingrene ned i leret, rulle, banke, diskutere, give gode råd, forme –og omforme til vi til sidst er tilfredse med hver vores ler rødspætte.

Sidste etape bliver en udstilling med kunstigt vand og tang, ja, et helt rigtigt fiskemiljø og selvfølgelig forældre, der er imponeret og glæder sig til at få kunstværket med hjem.

-og her et arbejdseksempel:

Juletræsfest i børnehaven.

Vi starter med julegudstjeneste i Dragør kirke. Børnene og præsten hejser sammen det store flag og vi får en snak om betydningen af at hejse flag. Så tæller vi bedeslagene fra kirkeklokkerne og går ind i kirken.

I kirken husker vi præsten på, at han skal have sin "lampeskærm" om halsen og så får vi historier om Jesus fødsel, og vi synger 3 julesange, som vi har øvet os på hjemmefra. Men, så... kommer der pludselig en nisse flyvende tværs gennem kirken. Det viser sig, at være den drillenisse, som har drillet os hele december måned ovre i børnehaven. Han får lavet lidt rav i den!! Børnene og præsten må forklare nissen, hvorfor vi holder jul.

Efter gudstjenesten går vi ud for at finde julemanden. Vi finder ham heldigvis og inviterer ham med hjem i børnehaven til vores juletræsfest. Sammen med julemanden synger og danser vi om juletræet, som vi selv har fældet ude i skoven, og til sidst får vi en lille gave af ham.

Resten af dagen går med at lege med gaven.

SPROG:

Sprog handler om at udtrykke sig og kommunikere, dette være sig både inden for skriftsprog, kropssprog, billedsprog og det talte sprog.

- Vedr. skriftsproget er vi heldigvis lidt glemsomme pædagoger, så børnene bliver nødt til, at skrive navn på de tegninger, de forære os og skrive under på de ting de låner af børnehaven. Julegavemærkater, gækkebreve og små "børne-breve" kræver også et vist kendskab til bogstaverne.

- Kropssproget ja, det er der jo hele dagen fx når vi siger godmorgen eller løser konflikter - ser vi trætte, sure eller glade ud - skal vi måske meldes ind på det kongelige teater? Rigtig skægt er det også, at lege stilleleg til frokost, så man kun må mime det, man gerne vil have eller ønsker at fortælle.

- Billedsproget er for os både billeder af børnene, postkort, års- kalenderen med kendetegn for de enkelte årstider, billeder i bøger og børnenes egne tegninger/malerier hvor selv den mindste krusedulle kan indeholde lange fortællinger.

- Og så talesproget, her syntes vi selv, at vi er rigtig gode til at tale *med* børnene, så det bliver en dialog. Vi er opmærksomme om morgenen, hvor vi får en god "godmorgen snak" og bagefter bruger tid i vores "vinke vindue", hvor vi kan drøfte bilmærker, folks opførsel i trafikken, mors arbejde eller små historier der optager barnet.

Derudover veksler vi mellem hyggesnak i små grupper og det at fortælle noget for en stor forsamling. Vi sender børnene op og ned mellem stuerne med beskeder eller for at hente fem æg, der ligger i det høje køleskab - i venstre side. Vi tæller og leger med ord på flere forskellige sprog, men vigtigst af alt, så skaber vi noget at kommunikere om, gennem gode fællesoplevelser og relationer. Samtalen rykker et par niveauer op, når vi ikke bare siger "lirum, larum katten gør æg", men spørger ind til barnets historier, reflekterer og undre os sammen. Vi elsker at lege med sproget og bruger ofte ord og vendinger som kræver en forklaring eller udløser et godt grin.

Sprog er ikke en selvstændig aktivitet (øhh jo lidt, når vi decideret arbejder med "sprogfejl"), men et appendiks til alt det vi går og laver, og derfor har vi valgt et arbejdseksempel hvor aktiviteten "bare" var en almindelig svømmetur.

Vi vægter:

- at synge -og lytte til børnesange, salmer, og udenlandske sange
- at lave sang og rytmik med en musikpædagog
- at fortælle historier, læse mange bøger og bruge rim og remser
- at giver børnene mulighed for at fortælle -og lytte til andre børn
- at hjælpe børnene med at sætte ord på deres følelser

- at lave en skole uge for de store
- at bruge Internettet som opslagsbog
- at børnene lære at tælle og skrive deres navn
- at lave og nedskrive fortællinger med børnene
- at tegne og male
- at følge med i "bygning af tante Agathes sommerhus på Møn" og andre vigtige emner i barnets liv
- at børnene tæller børn, så de ved hvor mange kopper og tallerkener de skal hente til frokostbordet.

Mål 1 for tidligere år:

Vi vil styrke børnenes ordforråd og sprogforståelse gennem sang.

Metode:

- at synge morgensang
- at synge både salmer, udenlandske, nye og gamle sange
- at have sangbøger liggende fremme
- at lave melodigrandprix med børnene
- at lytter til forskelligt musik
- at lege sanglege og bruge mange fagtesange
- at bruge de "svære" ord fra sangene i hverdagen – med forklaring

Mål 2 for tidligere år:

vi vil træne børnene i, at turde ytre sig i store forsamlinger.

Metode:

- at lave sanglege, hvor barnet skal ind i midten
- at holde "rundkreds" med både spørgsmål og opfordring til at fortælle
- at sende barnet rundt med beskeder
- at børnene skal sige "værsgo at spis", når de har dækket bord
- at spille teater for hele børnehaven
- at synge/optræde til bla. bedsteforældredag og Lucia
- at støtte og inddrage barnet i fællessnak

-og her et arbejds eksempel:

Tur til svømmehallen.

Sensommeren og efteråret er sat ind, og det betyder, at vi i Dragør Menighedsbørnehave interesserer os for emnet høst. Vi taler om, hvor vores frugt og grøntsager kommer fra, vi sylter, maler korn og holder høstfest, med halm på gulvet og gamle danse som f.eks. -ris-ras-fillijongon. *Øhh, vi maler altså ikke korn med maling, det sker på en kværn.....* Nå, men midt i denne periode var vi 8 børn og 2 voksne, der tog en tur til svømmehallen.

Vi skulle med bus nr. 350S – *det er den der hedder 3-5-0-S*, Bussen kørte forbi Anton´s mormors hus – *hun sylter altid sine bær til sylte-marmelade, altså jordbær, men uden jord!* Så gik vi ud af bussen og langs grøften ved Halvvejen. På vejen fandt vi brombær – *nogen er sure - nogen er søde - man kan se det på farven - vi skal lige huske at dele...* Så nåede vi ind i svømmehallen – *hvem må gå ind til damerne/herrerne, og hvordan kan man vide, hvor hvem skal være?* Kom vi skal ind under bruseren, *husk: at vaske under, mellem og bag.. Frem med højre arm - gå i højre side - den med det grønne skilt - hold døren for de andre.* Pyhha! Endelig i vandet... hvem tør... og hvem kan hvad? *hoppe, svømme, dykke og tale med små stemmer - (det runger jo).* O.K sidste tur: 10-20-30 og så skal vi op og ind i saunaen – *der varmer vi os, så sparer vi på vandet og kan "hygge-snakke" - "i morgen fik jeg pandekage til morgenmad" ... "eller var det i går" .. "nej".. "var det så i morges?"... "Nej, det var i dag!!!!!!".* Nu skal vi ud og ha´ tøj på – *hvem vil hjælpe mig?*

Så gik vi hjem – hele vejen. Måske kan vi høste nogle æbler eller blommer på hjemturen. Se den mark, hvor kornet er høstet, henne ved de røde buske .. *Nu falmer skoven trindt om land, og stubbene de golde – Ved du hvad, vi kom for silde til at høste korn* .. Ja, silde det er jo et ord vi har lært fra sangen "heksemutter". Se, der er flere brombær – se, den gren der hænger der, der er mange /store/flotte bær på --- Hov, men det er jo fra en privat have ..(debat om etik/moral) – *må man så tage dem, og må de fylde hele gæstien*. Derefter fandt vi både røde og gule blommer. *Prøv at puste stenene ud – man skal bare sige "pølse"*. Vi fandt også nogle nødder og bog... *BOG dem kan man da ikke finde her... det er da på biblioteket eller?..... mig og min mor har lånt en rime-bog*... Nå, men nu skal I holde i hånd, for vi er kommet hen til Jægervej. *Hånd-bånd... jæger-bager...* (- jeg kan også et frækt rim, men..). Nu må I løbe igen – op over Blushøj – hvem kommer først? Hov, du snød ...*ja jeg gik nedenunder*. Ja, du gik udenom.

Da vi kom hjem igen – spiste de andre allerede mad – Havde vi virkelig været så længe om det? Det føltes, som om der kun var gået ½ time – men med alt det vi har oplevet/indlevet/fordybet os i/leget/lært, så må der være gået 6-7 timer (den reelle tid var knap 3 timer i alt).

-(vi fik ros af en far – han skal nemlig altid bære sit barn, når de skal gå...).

-*Så, så nu kan vi ikke bruge mere tid, på en bade-tur midt i høsten.*

-Johhh, for her var der masser af indlevelse, fordybelse og sprog.

-*Jamen, hvis det var et oplæg om motorik ville vi ha' brugt den samme historie, bare med vægt på: tøj af/på, op/ned af Blushøj, 1-2-3-fremaf march osv. –og var det sociale kompetencer, ville der være vægt på: hjælpe hinanden, dele..... osv.*

Krop og bevægelse:

Her handler det både om at udvikle og automatisere de grundlæggende bevægelsesmønstre, om at føle glæde ved at bevæge sig og turde lidt mere end "mor tror jeg kan". Det handler om at blive selvhjulpne, så man fx selv kan tage tøj på, men også at nyde fysisk kontakt med andre, hvorfor det er dejligt at blive nusset i garderoben, mens man bliver klædt på.

Det handler om at kunne mærke efter hvordan man har det, fx er bukserne blevet for små og begyndt at stramme, fryser jeg eller er jeg sulten? Vi har fx skiftetøj, så man kan låne noget, hvis det er for svært, at cykle i den lange nederdel og vi serverer både morgen, middag, eftermiddags -og mellem mad, for det er jo vigtigt at få fyldt benzin på maskinen, men husk lige at børnehavens restaurant hedder: "Rene hænder", vi skal jo nødig blive syge. - Og så er der sanserne. Er der noget bedre end at lugte til en ny åbnet pakke kaffe eller smage på et næsten modent brombær, eller hvad med de andres madpakker?

Som før nævnt, lærer børn bedst når de er aktive, og derfor er vi meget bevidste om indretning af såvel legepladsen som selve huset. Vi holder meget af vores forskudte etager med trapper og den indirekte træning det giver, når man skal balancere med de fem æg, op af trappen, udenom tre vilde riddere og over ti par støvler (der ikke er lagt på plads). Vi har skabt plads til både stille finmotoriske -og vilde udfordrende aktiviteter. Vi har mange forskellige fysiske udfordringer, så der er noget for en hver smag og når der er mulighed for det, vælger vi den mest besværlige vej (læs: motoriske udfordrende vej), fx er vejen til skatten (den vi finder i skovugen) både over, under og gennem grøfter, grene og træstammer, den er op og ned - ud og ind af grøfter og vildnis.

Endvidere kan vi nævne, at de aktiviteter der typisk sker i skolefrikvartererne (sjippe, gyng, hinke og spille fodbold) trænes ekstra det sidste år i børnehaven, så børnene ikke skal stå udenfor fællesskabet pga. manglende færdigheder.

Vi vægter:

- en udfordrende legeplads med rulleskøjter, fodbold, cykler, klatrevæg, mælkekasser o.m.m.
- ture til svømmehallen og idrætsdag
- at klippe, tegne, male, skrive, lægge puslespil, perler, samle små insekter op, skrælle gulerødder og smøre sig en mad
- at inddrage børnene i praktiske gøremål
- udklædningstøj samt almindelig af -og påklædnings øvelser
- selv at være aktive sammen med børnene
- udfordre børnene til at prøve mere end de kunne i går

- rytmik og mange gåture gerne i forskelligt terræn/forskelligt underlag
- plads til slåskampe og hulebygning

Mål 1 for tidligere år:

Alle børn skal kunne cykle uden støttehjul inden skolestart.

Metode:

- at have to hjulede cykler på legepladsen (både med og uden støttehjul og pedaler)
- at opfordre børnene til at tage deres egne cykler med (man kan jo køre på cykel til/fra børnehaven)
- at bruge kirke stien til øve bane
- at fjerne det ubrugelige kosteskaft, man tror støtter læringen
- at lave cykel uge med de største børn
- at træne børns balance - uden cyklen

Mål 2 for tidligere år:

Styrke børnenes finmotorik.

Metode:

- at bruge de "kendte" metoder som tegne, klippe osv
- at hjælpe med at lave eftermiddagsmad fx pille æg, skrælle gulerødder og smøre mader
- at samle små insekter til hønsene
- at plante små frø i lange rækker (i urtehaven)
- at save og hugge brænde
- at fange levende rejer i saltvandsbassinet
- at lege med de små legoklodser og give Barbiedukken tøj på
- at knappe, lyne og tage strømper på

-og her et arbejds eksempel:

I drætsdag.

Hvert år afholder vi vores egen idrætsdag, med mange forskellige discipliner og selvfølgelig både guldmedaljer og diplomer. I tiden op til idrætsdagen øver vi vores idrætssang til morgensamlingen (den handler om de discipliner vi skal gennemføre), vi taler om idrætsrigtig mad -og tøj, træner hop, løb og meget mer', hver gang en lejlighed byder sig - ikke som planlagte aktiviteter, hvor alle skal deltage, men ud fra børnenes lyst.

Så går det løs, vi bliver delt i 3 næsten aldersopdelte hold, får ens idrætsveste på og begynder syngende indmarchen til de, i forvejen "anlagte" områder. Efter fælles opvarmning, bliver der dystet i både individuelle og fælles discipliner som: cykelløb, højdespring, ring hop, boldkast og diverse stafetter. Til sidst er der samarbejdsøvelser med faldskærm og bolde -og, under klapsalver og fotografering, uddeling af velfortjente guldmedaljer.

Personlig udvikling og sociale kompetencer.

Som det ses, har vi valgt at beskrive disse to temaer sammen, da vi mener, at de er vanskelige at behandle hver for sig. Fx kan man sige at et barn der har "selvværd" kan indgå i "sociale relationer" og et barn der indgår i "sociale relationer" får "selvværd".

Billedligt kan vi sige, at alt det der foregår i vores børnehave, næsten kan sammenlignes med et strikkesøj, hvor maskerne udgør alle de elementerne/aktiviteterne og det færdige arbejde er børnenes personlige -og sociale kompetencer.

Vi arbejder på at skabe et trygt "fællesskab" for hele børnehaven, da fællesskab er en ramme for socialt samvær og læring af denne, samt et sted man kan føle sig værdsat. Som udgangspunkt er vi én gruppe, nemlig alle børn og voksne i børnehaven, vi har dog to stuer pga. husets indretning (bla. garderoberne).

Det handler om -og vi vægter:

- at få tid og rum til både voksenstyret og børnenes egne lege. Nogen gange kan alle være med i en leg, andre gange vægter vi små grupper og retten til at råde over et rum, og skulle man ikke være færdig med legen når mor kommer, må hun gerne drikke en kop kaffe eller gå hjem og støvsuge. Hun skal bare passe på at hun ikke, på vejen ud, falder over en anden leg, for vi må være over det hele og bruger ikke så meget tid på at rydde op.
- fællesoplevelser og aktiviteter, hvor man hjælper og støtter hinanden. Er der noget bedre end at være den 3-årige, der tør holde en ring i cirkusemnet, så de store drenge kan hoppe igennem den, eller bruge hele dagen, sammen med sine venner, på at bygge en hule, som man bagefter kan dele sine madpakker i, ja, for slet ikke at tale om, holde hinanden i hånden, når man bliver bange for skovtrolden
- at grine sammen - over noget man har set eller oplevet og opdage at det ikke gør noget, hvis man har sagt eller gjort noget "dumt", for vi griner jo af situationen og ikke ad barnet
- at indgå i praktiske opgaver, der er til gavn for hele gruppen, som at hente mel til eftermiddagsbollerne eller rydde op i salen, så vi kan holde fællesfødselsdag. -Og en vigtig ting: at dække bord, så alle kan få mad, efter at have talt, hentet, ordnet - ja, klaret opgaven!
- at blive værdsat, føle at man er "unik" og at man har ventet på netop dem, at opleve at der er tid og at der bliver lagt mærke til små detaljer fx nye sutsko, en rokketand eller morgen træthed.
- at alle børn ikke er ens, så derfor har vi individuelle regler og er så fleksible som det kan lade sig gøre, uden det går ud over de andre børn

- at være lydhør over for barnets tanker og ideer. Vi når fx ikke altid derhen hvor det var planlagt, for hvem vil/kan overhøre en ide, der handler om at curle med isklumper henover den frosne sø
- at lære børnene at tro på sig selv og anerkende børnenes oplevelser af deres behov og følelser
- at man som voksen giver noget af sig selv. Vi fortæller om dengang vi selv var børn, om ting vi har oplevet, om det der betyder noget for os nu, ja, vi har historien med os og håber at gøre børnenes opfattelse af verden lidt større end lige en centimeter fra egen navle
- at få mulighed for at danne venskaber, lære at dele og trænes i at tage de første trin op af empatiens stige
- tilbagevendende aktiviteter, så man kan opleve at man næste gang kan/tør mere
- at børnene ved at vi elsker dem, selvom vi indimellem skælder ud og at vi som voksne husker at der er to sider af samme sag

Mål 1 for tidligere år:

at skabe rum for etablering af venskaber/fællesskaber.

METODEN bliver:

- at give børnene fællesoplevelser
- at lære børnene at indgå i sammenhæng med andre
- at dels hjælpe med og dels lade børnene selv løse konflikter
- at støtte børnene i dannelsen af venskaber
- at opfordre forældrene til at tage legekammerater med hjem
- at give forældrene mulighed for, at lære hinanden at kende (ved div. forældrearrangementer)
- at have legemapper, så det bliver lettere at formidle kontakt mellem forældrene

Mål 2 for tidligere år:

- at få børnene til at turde/tørre lidt mere, end de turde i går/sidste år

Metode:

- at støtte børnene i nye aktiviteter
- at give børnene mulighed for gentagelser
- at lade børnene være rollemodeller for hinanden
- at lave aktiviteter på tværs af alder
- at rose og opmuntre
- at bruge børnenes andre kompetencer til at lære nye ting

-og her et arbejdseksempel:

Teater.

Teateremnet, der er for de ældste børn, starter vi op med et "fællesmøde", hvor alle børnenes ideer kommer på bordet – hvad skal stykket handle om, hvilke roller vil de spille og hvilke replikker er nødvendige at få med, for at der bliver en rød tråd i stykket. Ud fra denne brainstorm, laver de voksne en overordnet ramme, og så går vi i gang med at øve/spille stykket, som efterhånden bygges op og udfylder rammen. Det er vigtigt at børnene selv finder ud af hvad de vil sige, da de dels husker det bedre og dels lærer rigtigt meget af det.

Efter et par dage er der så meget styr på handlingen, at vi kan begynde at lave kulisser og kostumer. Undervejs bliver der ændret replikker, nye ideer opstår og vi træner meget på at kunne/turde snakke højt foran en masse børn og forældre. Først til sidst – lige inden premieren – øver vi med de endelige kostumer, lys og lyd. Efter en intens periode viser vi stykket om formiddagen for de andre børn og om eftermiddagen for skuespillernes familier.

Dokumentation og evaluering:

Dokumentation af ens pædagogiske praksis er med til, at til kvalificere de refleksioner man som pædagog gør sig, både i hverdagen og når man evaluere et forløb - og det er selvfølgelig en klar indikator for, om man gør det, man tror, man gør.

Dokumentations delen har vi undladt, at beskrive under de enkelte temaer/mål, da vi som led i planlægningen af en aktivitet, aftaler hvilken dokumentationsmetode der passer bedst til hver enkelt aktivitet.

En stor del af dokumentationen vil være foto og nedskrevne børnefortællinger, men udstillinger af børnenes "produkter", optællinger, spørgeskemaer og iagttagelser vil også indgå.

Evaluering af vores pædagogiske praksis skulle, på baggrund af den brede dokumentation, gerne blive til mere end "vejret var godt", "det gik da meget godt" og i den dur. Vi vil reflektere over -og vurderer værdien af den gennemførte praksis, både i forhold til selve aktiviteten og til den indsats den enkelte medarbejder har ydet.

Dokumentation og evaluering af år 2010:

Indledning:

Som beskrevet tidligere (foregående år), er det vores opfattelse, at temaerne personlig -og socialudvikling, er de vigtigste af de 6 temaer som den pædagogiske læreplan omhandler. I 2009 arbejdede vi med følgende fokuspunkt:

- at afklare om vi (hele personalegruppen) er med til, at styrke/underbygge børns selvværd.

En af de ting vi så, var hvor vigtigt, det er at være "på gulvet" sammen med børnene – at lege med dem.

-Og da det er vores opfattelse, at leg er den vigtigste proces i børns udvikling – det er gennem legen, man lærer alt fra færdigheder, viden, normer til demokratiske spilleregler/relationer, valgte vi temaet: Leg som fokuspunkt for 2010.

Temaet for 2010 var:

- Leg

Målet:

- at lære børnene at lege.

Delmålet:

- gennem voksenstyret og voksen involverende leg, at skabe bedre forudsætninger for, at børnene kan udvikle deres legekompeterencer.

Hvordan kommer det til udtryk:

Overordnet handler det om, at tage udgangspunkt i børnenes interesser/lege og tilføje nye aspekter, være en aktiv medspiller og derved optimere disse. Det vil vi gøre ved at:

- skabe fælles erfaringsgrundlag
- give/skabe tid, rum og tilgang til lege rekvisitter/redskaber
- indhente og arbejde med viden om leg

- at de voksne er medoplevende og medundrende
- at åbne verden og hjælpe med at fylde i børnenes kufferter
- at komme med input og forslag
- at sætte rammer for nogle legesituationer (med rammer menes både det fysiske rum, deltagerne og spillereglerne)

For børn med særlige behov, vil vi endvidere:

- skabe mulighed for gentagelser
- skabe mulighed for sociale erfaringer i mindre grupper
- være ved siden af barnet og sørge for vejledt deltagelse (holde i hånden)
- arbejde med at udvikle lege evnen, ud fra deres niveau
- sætte ord på deres "værdi" for legen/fællesskabet

Tegn på læring:

- at børnene kan lege med et eller flere andre børn
- at vi ser flere "metal bæver lege" - et flow (store lege over flere dage)
- børn der bruger hele huset
- at vi oplever færre konflikter
- at det enkelte barn leger flere forskellige lege

Dokumentation:

Alle målemetoderne og del evalueringerne indarbejdes i et "årshjul"/ en planlægningskalender (for både personalet og bestyrelsen). Den endelige evaluering laves i februar 2011.

Der laves evalueringsspørgsmål efter hvert personalemøde (når vi ser hvor vi er i processen).

Metoden bliver:

- matrix - bla. hvem, hvordan og hvor længe børnene leger samt børn/voksen kontakt (laves hvert ½ år)
- børneinterview
- optælling, foto og fortællinger laves løbende, og der del-evalueres på personalemøderne/personale weekenden

Evaluering (vi så tegn på):

I den evalueringsdelen har vi valgt, at indsætte et afsnit der beskriver vores situation i 2010. Dette skal ikke opfattes som at "hælde vand ud af ørene", men som en opdatering af fakta.

Vi fik indskrevet rigtig mange nye børn – over grundnormering – og mange af børnene var under 3 år. Vi endte med en børnehave, hvor over halvdelen af børnene var "små", mange brugte ble, sut og skulle sove til middag. Dette samtidig med, at der blev indført ansættelsesstop – og vi havde to deltidsansatte der skulle videre med en uddannelse.

Situationen har medført, at intentioner som "indhente ny viden", "nye tiltag" og ikke mindst "sociale erfaringer i mindre grupper" druknede i *praktiske gøremål* i form af skifte ble/renlighedstræne, putte børn til middagsluren/tage dem op og klæde dem på igen og oprydning af alt det der blev væltet ned af hylderne.

-Og så til evalueringen:

Årshjulet blev ikke fulgt, personaleweekenden og børneinterview blev aflyst, der blev kun lavet matrix en gang og indhentning af viden blev til læsning af en bog.

Vi så tegn på (tror vi - vi ikke har ret meget dokumentation):

- at fælles erfaringsgrundlag er et vigtigt element, for leg og social læring. Den fælles erfaring blev alle de nye små børn, som de store børn brugte i deres lege og som de blev en slags ekstra omsorgspersoner over for. (måske for at få voksen opmærksomhed, idet vi brugte meget tid sammen med de små!)
- at mangel på tid, rum og voksen involvering skaber flere konflikter. (Vi ville gerne have set det modsatte, men kan jo ikke bare vende argumentet om)
- i starten af året havde vi gang i fx Nintendo-lege, en stor sørøver leg (et flow), hockey og opbygning af Skanör havn inkl. Sj-kystbanen fra Malmö til Ystad. Disse lege blev understøttet/udviklet og skabte nye og større legerelationer mellem børnene
- at de nye børn, blev i de grupper som de kom fra - deres fælles erfarings base. (Børnene fra dagplejen legede sammen, børnene fra vuggestuen legede i de grupper de blev indskrevet sammen med)

For børn med særlige behov kan vi tilføje:

- at det første halve år var der børn der "faldt mere til ro", børn der "fandt deres roller" og børn der begyndte, at vise interesse for, at deltage i lege med andre børn
- at det sidste halve år var det disse børn, der mest mærkede, at vi ikke havde mulighed for, i tilstrækkelig grad, at bibringe dem en oplevelse af at "blive set"

Hvad vil vi gøre mere af/hvad vil vi ændre:

Vi kunne oplyste flere "vi tror" og "omvente observationer", men har i stedet valgt, at arbejde med samme mål i 2011. Dette dels for at bearbejde emnet ordentligt og dels fordi vi stadig mener, at leg er vigtig og grundlæggende for børns liv og udvikling.

Mål for 2011

Se mål for 2010 samt disse tilføjelser, som vi (dog) erfarede i 2010.

Vi vil lægge mere vægt på:

- fælleslege

og håber at se tegn på:

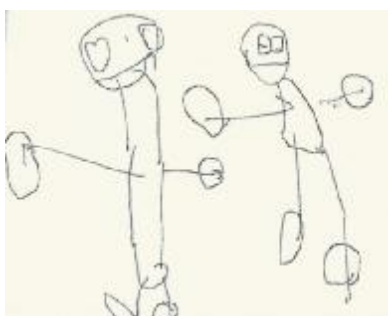
- at børnene kan lege med flere/andre når deres bedste ven ikke er her

Og vi vil:

- planlægge flere aktiviteter, der fysisk ligger uden for de vante rammer

og håber at se tegn på:

- at børnene oplever andre/nye sider af hinanden

Kunst:

"livets gang"